

Delårsrapport Tertial 2 2025

Gemensam överförmyndarnämnd

1 INLEDNING

1.1 Nämndens grunduppdrag

Överförmyndaren är en kommunal tillsynsmyndighet vars uppdrag är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare samt kontrollera att de fullgör sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt. Genom sin tillsyn skall överförmyndaren motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom eller annan orsak har en god man eller förvaltare förordnad för sig.

Överförmyndaren ska utöva tillsyn över ställföreträdarens hela uppdrag, och säkerställa att ställföreträdaren får tillgång till den utbildning som fordras för att kunna fullfölja uppdraget. Överförmyndaren har därtill också ansvar för att rekrytera lämpliga ställföreträdare.

1.2 Nämndsordförande har ordet

2 VERKSAMHETENS UTVECKLING

2.1 Verksamhetens kvalitet - Nyckeltal

Verksamhetens kvalitet handlar om att säkerställa att verksamheten uppfyller hög standard och levererar tjänster av god kvalitet till sina användare.

Under detta avsnitt visas de nyckeltal som nämnden i sin verksamhetsplan valt att följa inom tre viktiga kvalitetsområden: Upplevelse av verksamheten, Effektivitet och resultat i verksamheten samt Resurser och kompetensförsörjning.

2.1.1 Upplevelse av verksamheten

Upplevelsen av Gemensamma överförmyndarnämndens verksamhet under andra tertialen är fortsatt god.

Verksamhetens största tillsynsinsats under året, granskning av ställföreträdarnas årsredovisning, har genomförts och vid delårsrapporten T2 ligger verksamheten i fas med arbetsuppgiften. Samtliga årsredovisningar som lämnats in i tid är granskade innan midsommar och arvode-rade innan sista juni enligt plan.

Att granskningen och arvoderingen av ställföreträdarnas uppdrag utförs i tid har tidigare resulterat i att ställföreträdarna är tillfreds med hur verksamheten fungerar.

På nationell nivå är behovet av att rekrytera nya ställföreträdare till vakanta uppdrag stort. Gemensamma överförmyndarnämnden upplever dock god tillgång på ställföreträdare till de uppdrag som löpande blir tillgängliga vilket indikerar på att ställföreträdarna känner trygghet med kontorets stöttning och engagemang.

Under T1 2025 hade verksamheten vakanser i personalgruppen vilket resulterat i något längre handläggningstider än normalt. Under april månad rekryterades två nya medarbetare och under T2 har arbetsgruppen varit intakt.

Upplevelsen är att verksamheten i överlag är välfungerande.

2.1.2 Effektivitet och resultat i verksamheten

Politiska nyckeltal	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Utfall 2025
 Ensamkommande barn som har god man, antal/1000 invånare	9	3	2	
 Invånare som har förvaltare, antal/1000 invånare.	1,5	1,5	1,8	
 Invånare som har god man, antal/1000 invånare.	9,1	8,9	8,9	
 Invånare som har ställföreträdarskap, antal/1000 invånare.	15,7	15,6	15,6	
 Antal aktiva akter per årsanställd	153	153	155	
 Antal externa ställföreträdare	9	9	8	
 Huvudmännens totala kapital som överförmyndaren har tillsynsansvar för	663 402 192	590 202 470	636 111 000	
 Andel granskade och arvoderade årsräkningar per sista september	99,2 %	99,8 %	99,5 %	
 Andel inkomna godkända årsräkningar per sista februari som är arvoderade sista juni	98 %	100 %	98 %	99 %
 Andel årsräkningar inkomna per sista februari som är granskade sista juni	93 %	100 %	99 %	99 %
 Andel inkomna granskningsbara årsräkningar per sista februari	81 %	77 %	83 %	83 %

2.1.3 Resurser och kompetensförsörjning

Överförmyndarenheten har ersättningsrekryterat två nya medarbetare under T1 2025. En rekryteringsomgång genomfördes under T1 med gott rekryteringsunderlag. Drygt 40 sökande till utannonserad tjänst med gott urval av sökande med relevant utbildning och erfarenhet.

Under T2 har arbetsgruppen varit intakt.

Avseende kompetensförsörjningen av ställföreträdare till förordnade uppdrag är tillgången på gode män och förvaltare god. Verksamheten arbetar kontinuerligt för att rekryteringsbasen ska vara tillräcklig genom dialog med befintlig ställföreträdarstock samt löpande rekrytering av nya.

2.2 Mål och uppdrag

2.2.1 KOMPETENSFÖRSÖRJNING OCH ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

2.2.1.1 Nämnd

Uppdrag	Vad ska uppnås under året?	Kommentar
 Utreda och stärka överförmyndarhandläggarnas personalsäkerhet.	Se över och jämföra personalsäkerheten för socialhandläggarna i kommunen och jämställa handläggarna inom överförmyndarverksamheten. Kontakta kommun i motsvarande storlek och undersök vilka säkerhetsåtgärder överförmyndarhandläggarna omfattas av.	Kontakt har tagits med säkerhetssamordnaren på socialförvaltningen i Östersunds kommun för ett möte under hösten. Kontakt har också tagits med överförmyndarverksamheter i kommuner av likande omfattning som vår för information och utbyte av personalsäkerhetsåtgärder.

2.2.2 TRYGGHET OCH STÖD

2.2.2.1 Nämnd

Uppdrag	Vad ska uppnås under året?	Kommentar
Genomföra insatser för att rekrytera fler ställföreträdare med annat modersmål än svenska.	Hitta forum för rekrytering av ställföreträdare med annat modersmål än svenska alternativt ställföreträdare som är flerspråkiga.	Arbetsgruppen har påbörjat arbetet och undersöker vilka forum som skulle vara möjliga att använda. Arbetet fortsätter under T3.
Förbättra kunskapen hos ställföreträdare avseende kognitiv svikt i samband med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.	Överförmyndarverksamheten ska arrangera ett utbildningstillfälle i syfte att öka kunskapen för att bättre förbereda ställföreträdare i deras kontakt med medborgare med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.	Utbildningstillfälle avseende kognitiv svikt i samband med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar planeras att genomföras under överförmyndarens årliga utbildningsdagar för ställföreträdare 11-12 november.

3 VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

3.1 Betydande avtal och regelförändringar

Inget att tillföra T2.

3.2 Verksamhetsrisker

Inget att tillföra T2.

4 HÄNDELSE AV VÄSENTLIG BETYDELSE

4.1 Viktiga händelser under perioden

Under första tertialen har ett av nämndens beslut avseende jäv när ställföreträdare har flera roller, såsom assistent, anhörig med flera överklagats till tingsrätten med utfallet att nämndens beslut upphävdes. Frågan är principiellt viktig för överförmyndarverksamheten då frågan är aktuell på nationell nivå och medialt uppmärksammas.

Gemensamma överförmyndarnämnden har begärt prövningstillstånd hos hovrätten i ärendet och meddelats prövningstillstånd under T2.

Överförmyndaren inväntar hovrättens beslut i sakfrågan.

4.2 Händelser av väsentlig betydelse

Inget att tillföra T2.

5 INTERNKONTROLL

Varje nämnd är enligt Kommunallagen (6 kap 6 §) skyldig att följa upp att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som Kommunfullmäktige fastställt samt säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig för att verksamheten ska fungera på ett tillfredsställande sätt.

Under detta avsnitt redovisas status på kontrollåtgärder från nämndens verksamhetsplan. Här sker också en redovisning av status på fullmäktige- och nämndsuppdrag från ej genomförda uppdrag tidigare år.

5.1 Kontrollåtgärder

Huvudprocess	Identifierad risk (RoK)	Åtgärd	Start- och slutdatum	Kommentar
Bedriva internkontroll	Risk för brytande av sekretess vid hantering av personer med skyddade personuppgifter.	▶ Bevaka strikt åtkomstkontroll för känsliga personuppgifter	2025-01-01 2025-12-31	Handläggartilldelning sker för personer med skyddade personuppgifter. Handhas av särskilda sekretesshandläggare.
Hantera arkivering	Risk att verksamhetens ärendehanteringssystem ej möjliggör korrekt rensning och gallring av registrerade handlingar.	▶ Komplettera Provisum med gallringstider för rensning och gallring av registrerade handlingar	2025-01-01 2025-12-31	Arbetet med att lägga in digitala gallringstider i Provisum är förlagt till hösten.
Hantera dataskydd	Risk att kommunen inte behandlar personuppgifter i enlighet med Dataskyddsförordningen och annan relevant lagstiftning.	▶ Utbildningsinsatser avseende dataskyddsförordningen samt riktlinjer avseende personuppgiftshantering.	2025-01-01 2025-12-31	Nämnden har vid sammanträde 21 maj beslutat att delegationsordningen ska omfatta anmälan av personuppgiftsincidenter till IMY för sektorchef. Detta för att personuppgiftsincidenter skyndsamt ska kunna hanteras utan ytterligare fördröjning genom sammankallande av nämnd.
Utöva tillsyn över ställföreträdare	Risk att huvudmannen åsamkas ekonomiska skada.	▶ Tillsyn av förvaltning av egendom årligen i form av inlämnande av årsredovisning.	2025-01-01 2025-12-31	Per T2 följer granskningen plan och förväntas vara utförd i tid.
	Risk att inte uppmärksamma psykisk ohälsa bland medarbetarna.	▶ Genomföra regelbundna workshoppar om psykisk hälsa på arbetsplatsen	2025-01-01 2025-12-31	Workshop nummer ett har utförts under T2. Heldagsaktivitet 9 juni, workshop med Feelgood om bemötande och kommunikation. Uppföljning inbokad 9 okt.

6 EKONOMISK STÄLLNING

6.1 Driftsredovisning, utfall

Driftbudget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2025 inkl till.ansl	Utfall 2025-08-31	Prognos 2025-12-31
Taxor och avgifter			
Externa bostads- och lokalhyror			
Riktade statsbidrag (Konto 351)		0,1	0,1
Övriga bidrag			
Övriga externa intäkter	3,8	2,4	3,8
Interna hyresintäkter			
Övriga interna intäkter			

Kommunbidrag	7,8	5,2	7,8
SUMMA INTÄKTER	11,6	7,7	11,7
Personalkostnader	5,8	4	5,8
- varav arvoden, uppdragstagare och övriga löner			
Personalomkostnader (PO-pålägg)	2,5	1,7	2,5
Varor	0,1		0,1
Köp av verksamhet			
Övriga kostnader	1,2	0,8	1,2
Lämnade bidrag			
Hyror, externt			
Hyror, internt	0,9	0,6	0,9
Avskrivningar		0	
Internränta		0	
Interna köp exklusive hyror	1,5	0,6	1,5
SUMMA KOSTNADER	12	7,7	12
RESULTAT	-0,4	0,0	-0,3

6.2 Tilläggsanslag under perioden

Ändamål	Beslutsdatum och §	Belopp 2025 (Mnkr)	Varaktig Ja/Nej
Summa			

Inga tilläggsanslag.

6.3 Analys och kommentar till periodens resultat och prognos

6.3.1 Kommentarer till avvikelser prognos jämfört med budget

Initialt i verksamhetsplanen som beslutades för 2025 budgeterades 0,8, den siffran får anses vara felaktig, den skulle uppgått till 1,2 redan vid verksamhetsårets början. Utifrån faktiska kostnader, dvs uppföljning per 31/8 (T2) ligger verksamheten i fas avseende intäkter och kostnader. Prognosen om ett underskott om 0,3 på helår får kvarstå vid delårsrapport för T2 då den baseras på budgeten, dock bedömer sektorchef att verksamheten ej kommer att presentera ett underskott vid årsbokslutet.

6.3.2 Kommentarer till skillnad i utfall för perioden jämfört med samma period föregående år

Inga väsentliga skillnader.

6.3.3 Ekonomisk utveckling för kommande år

Inget att tillföra för T2.

6.3.4 Beviljade riktade statsbidrag

Beviljad av:	Benämning:	Belopp 2025- 08-31 (mnkr)	Prognos 2025	Vad får det användas till:
SUMMA:				

6.4 Effektiviseringar

Effektiviseringar (tkr)	Budget 2025	Utfall 2025-08- 31	Prognos 2025	Kommentar
SUMMA				

7 FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Uppdraget som ställföreträdare är i grunden ett frivilliguppdrag som baseras på ideella krafter. I takt med att samhället förändras ställs högre krav på de medborgare som agerar som ställföreträdare och uppdragen blir allt mer komplexa.

Överförmyndaren behöver i större och större utsträckning rekrytera ställföreträdare till uppdrag där komplexiteten är hög och där svår psykisk ohälsa och våldskapital är komponenter hos personerna som behöver stöd.

Det finns också en utmaning i den ökande digitaliseringen i samhället, att företräda en annan person hos tex. banker har blivit mer komplicerat och ger sämre förutsättningar för ställföreträdarna att utföra sina uppdrag.

Denna samhällsutveckling medför att överförmyndaren har behov av att rekrytera fler ställföreträdare med bredare erfarenhet och kunskap än tidigare, samtidigt som intresset från frivilliga sjunker av olika anledningar. Uppdragen tar mer tid i anspråk än förr och tidsbrist uppges som en anledning till att intresset minskar. Många befintliga ställföreträdare begär sig också entledigade då de själva börjar bli äldre och inte längre anser sig ha orken att fortsätta.

Vidare ser överförmyndarväsendet en ökning av ställföreträdarskap för minderåriga.

Dels då svåra ekonomiska tider i samhället tenderar att påverka vårdnadshavares benägenhet att missbruka pengar som barn fått utbetalade, exempelvis barnpension eller medel som blivit utbetalda på grund av skada eller sjukdom.

Även att barn, i vissa länder, kan ärva skulder kan medföra en ökning av just ställföreträdarskap för minderåriga.

Överförmyndarna i landet har således en generell utmaning avseende kompetensförsörjning avseende ställföreträdare framåt. Att Gemensamma överförmyndarnämnden i skrivande stund upplever god tillgång på ställföreträdare minskar inte behovet av att förbereda för förändrade förutsättningar.